

Advies

Bevolkingsraadpleging windmolens

Doelenboom

Programma	7	Duurzaam, schoon en innovatief
Maatschappelijk doel	7.1	Een gezond milieu bevorderen

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Een bevolkingsraadpleging over de mogelijke plaatsing van windmolens op Texel te houden en een keuze te maken uit één van de volgende methodieken die hiervoor wordt gebruikt:
 - A. Enquête
 - B. Referendum (deze optie heeft de voorkeur van het college van Burgemeester en Wethouders)
 - C. Burgerforum
2. Het college van Burgemeester en Wethouders de onder 1 gekozen methodiek verder te laten uitwerken en te implementeren.
3. Vanuit de gemeenteraad een commissie in te stellen die de bevolkingsraadpleging gaat begeleiden

Toelichting

De gemeenteraad wil van de bewoners en organisaties horen hoe zij staan tegen de mogelijke plaatsing van windmolens. Er zijn drie methodes uitgewerkt om tot een gedegen bevolkingsraadpleging over dit onderwerp te komen.

Consequenties

Financieel	☐ Ja ☒ Nee
Personeel/Organisatie	☐ Ja ☒ Nee
Juridisch	☐ Ja ☒ Nee
Beleid	☐ Ja ☒ Nee
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja ☒ Nee
Deregulering	☐ Ja ☒ Nee

Majeure risico's	☐ Ja ☒ Nee
Beheer	☐ Ja ☒ Nee
Belanghebbenden	☐ Ja ☒ Nee
Structuurvisie	☐ Ja ☒ Nee
Regie	
Zaaknummer	3007381

Bijlagen

Geen bijlagen

Bevolkingsraadpleging windmolens

Eind vorig jaar ontving u een Raadsinformatiebrief over het besluit van ons college over het houden van een referendum over de mogelijke plaatsing van windmolens op Texel. Deze Raadsinformatiebrief is aanleiding van gesprek geweest tussen de fractievoorzitters. Daar is afgesproken dat er meerdere varianten voor een bevolkingsraadpleging over dit onderwerp worden voorgelegd aan de gemeenteraad zodat er ruimte voor het maken van een keuze is.

Onderstaand staan in het kort drie varianten uitgewerkt die voor dit onderwerp duidelijkheid kunnen geven over de mening van de Texelaars.

Na keuze door de gemeenteraad zal het college van burgemeester en wethouders deze verder uitwerken en implementeren. De uitkomst van de bevolkingsraadpleging wordt uiteindelijk voorgelegd aan de gemeenteraad.

Wij stellen een keuze voor uit één van deze drie middelen voor een bevolkingsraadpleging. Het spreekt voor zich dat er nog meer varianten mogelijk zijn, maar ons lijken deze drie het meest geschikt.

Wij leggen de volgende drie middelen aan u voor:

- A. Enquête
- B. Referendum
- C. Burgerforum

Voorafgaand aan het participatieproces wordt in kaart gebracht of het mogelijk is op Texel windmolens te plaatsen. Welke plekken vallen af en waar zou het mogelijk wel kunnen? Een groep deskundigen buigt zich over wet- en regelgeving op allerlei gebied. Met het aantal locaties dat vervolgens overblijft wordt verder aan de slag gegaan. Het zou ook zo kunnen zijn dat na deze ronde de onmogelijkheid blijkt van het plaatsen van windmolens op Texel. Het proces wordt dan beëindigd in overleg met de gemeenteraad.

Voor alle drie hieronder genoemde varianten is budget nodig. Nog niet duidelijk is hoeveel. Hierover wordt meer duidelijk na een verdere uitwerking door het college van Burgemeester en Wethouders. Een budgetaanvraag wordt te zijner tijd voorgelegd aan de gemeenteraad.

Enquête

Samen met een enquêtebureau en een afvaardiging van de gemeenteraad wordt een aantal vragen geformuleerd over duurzame energie op Texel. Hierin kunnen ook de mogelijke vragen over de windmolens of andere vragen en oplossingen voor het energievraagstuk worden meegenomen. Het is van belang dat niet alleen de direct betrokkenen geënquêteerd worden, maar dat er een goed beeld van de mening van alle Texelaars ontstaat. Een onafhankelijk enquêtebureau wordt gevraagd het onderzoek te houden. Het is raadzaam de enquête te laten uitvoeren door een onafhankelijk bureau zodat de gemeente zijn handen vrij kan houden ten aanzien van de uitkomst van het onderzoek. Een mogelijk verwijt van manipulatie van de onderzoeksresultaten kan dan eenvoudig terzijde worden gelegd. Het voordeel van een enquête is dat er meerdere vragen over energiebeleid kunnen worden gesteld, zodat een beter totaalbeeld ontstaat. Er kan meer nuance worden aangebracht. Een probleem van enquêtes kan zijn dat alleen geïnteresseerden in het onderwerp deelnemen. Een kleine groep gaat dan de uitkomst bepalen. Het is raadzaam vooraf afspraken hierover te maken.

Het gebruik van het middel enquête is niet vrijblijvend. Wanneer het onderzoek tot een duidelijke uitslag leidt, kan de gemeenteraad deze niet eenvoudig naast zich neer leggen. Omdat er meerdere vragen over het onderwerp worden gesteld, ontstaat er wel een meer volledig beeld. Hiermee kan bij verdere invulling van het energiebeleid voordeel worden behaald.

Referendum

Een raadplegend referendum wordt gestart op initiatief van de raad. Voor het houden van een Raadplegend Referendum is aanpassing van de huidige Referendumverordening nodig.

De raad stelt een onafhankelijke referendumcommissie aan en stelt een budget beschikbaar. De referendumcommissie adviseert onder andere over de vraagstelling.

Vanwege de zorgvuldige voorbereiding van een referendum en de aanpassing van de verordening lukt het niet meer deze te koppelen aan de gemeenteraadsverkiezingen van 16 maart 2022. Wanneer gekozen wordt voor koppeling aan een andere verkiezing dan kan gekozen worden voor de verkiezing voor Provinciale Staten van 15 maart 2023. De koppeling aan een andere verkiezing verlaagt de kosten van de raadpleging. Uit landelijk onderzoek (Kosten voorgemeenten van een referendum - G.H.J. Homburg en J.C. van Rij 2016) blijkt dat het indertijd gehouden Oekraïne-referendum € 2,51 per stemgerechtigde kostte. Bij de laatst gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer werden er 11.000 Texelaars opgeroepen. Volgens dit onderzoek zou dat leiden tot een bedrag van € 27.000,-- voor het referendum. Hierbij moet worden aangetekend dat bij het eerder genoemde referendum de publiciteit landelijk werd opgepakt en voorafgaand aan het Texelse referendum tal van zaken in kaart moeten worden gebracht. Een bedrag van € 60.000,-- is een voorzichtige schatting van de totale kosten van het referendum.

Het houden van een Referendum is in het algemeen een zeer zwaar middel. Zeker om dit bepaalde verwachtingen wekt. De uitkomst is niet bindend, maar de verwachting die bij de burgers wordt gewekt is dat de uitkomst wordt gevolgd. Alle inwoners die ook mogen stemmen bij de gemeenteraadsverkiezingen worden opgeroepen om te stemmen en grotendeels via de zelfde opzet. Omdat de kiezer verwacht dat de uitkomst van het referendum wordt opgevolgd is het van belang dat duidelijk is dat aan de uitkomst ook uitvoering kan worden gegeven. Dit betekent dat voorafgaand aan het referendum duidelijkheid is over procedures, locatie, participatie, exploitant e.d.

Burgerforum

Vanuit de samenleving groeit de behoefte om betrokken te zijn bij de keuzes in het klimaatbeleid en bij de uitvoering ervan. Aan de klimaattafels bij het tot stand brengen van het Klimaatakkoord hebben de verschillende sectoren mee kunnen denken over oplossingen. Op Texel gebeurde dit bij de ateliers die vooraf gingen aan de totstandkoming van de Regionale Energiestrategie.

In sommige gemeenten/regio's is zelfs gekozen voor intensieve burgerparticipatie in de vorm van burgerfora, waarbij een zo representatief mogelijke groep uitgenodigde burgers voorstellen uitwerkt die vervolgens op bestuurlijk niveau gebruikt kunnen worden. Deze burgers hebben geen relatie met de gemeenteraad of organisaties die betrokken zijn bij het onderwerp, worden door een onafhankelijke voorzitter begeleid en van advies voorzien door allerlei deskundige voor- en tegenstanders.

Het rapport *“Betrokken bij klimaat - Burgerfora aanbevolen”* geeft antwoord op de vraag of burgerfora toe te passen zijn om klimaatbeleid mee te ontwikkelen en uit te voeren. De conclusie van het rapport is: Als burgerfora serieus worden aangepakt, kan betrokkenheid van burgers vergroot worden, kan het draagvlak voor maatregelen verbreed worden en kan ook geprofiteerd worden van de kennis in de samenleving om klimaatmaatregelen wat betreft ontwerp en uitvoering zo goed mogelijk aan te laten sluiten. Bovendien kan de ervaring met burgerfora ertoe bijdragen dat de dialoog in onze samenleving versterkt wordt en tegenstellingen die in de (digitale) media makkelijk opspelen - bijvoorbeeld rond klimaatmaatregelen - makkelijker overbrugd kunnen worden.

Het organiseren van een burgerforum is een complexe onderneming, die zonder serieuze, doordachte aanpak juist tot minder betrokkenheid en vertrouwen kan leiden. Burgerfora zijn intensief, omdat de inbreng van burgers tijdig moet zijn, maar ook niet vrijblijvend mag worden opgevat. Bij de keuze voor een burgerforum moet duidelijk zijn hoe het forum verbonden is met het beleidsproces en welke ruimte daarin bestaat voor de stem van burgers. Bovendien vragen burgerfora, net als andere vormen van participatie, een investering in tijd en geld van de kant van de overheid en andere maatschappelijke spelers, maar ook van inwoners en betrokken burgers. Om burgerfora succesvol te laten zijn moet aan een aantal randvoorwaarden voldaan worden, zoals:

- de juiste vraagstelling de duidelijke inbedding vooraf in de politieke besluitvorming;

- de representativiteit van het burgerforum met de nodige middelen om gelijkwaardige deelname mogelijk te maken;
- de verbinding tussen het forum en de rest van de samenleving;
- de goede praktisch en inhoudelijke ondersteuning van het forumproces;
- een vooraf bepaald en transparant vervolg op de voorstellen uit het forum in de politieke besluitvorming.

Het advies aan de Gemeenteraad van een burgerforum is niet vrijblijvend. Wanneer een groep bewoners van Texel veel tijd en energie in de advisering hebben gestoken, kan dat niet eenvoudig door de gemeenteraad naast zich worden neergelegd. De kosten zijn een optelsom van een vergoeding voor de deelnemers aan het forum, een onafhankelijk voorzitter, vergoeding voor de “deskundigen”, zaalhuur etc.

Samenvatting

Bij de behandeling van de Regionale Energiestrategie heeft de gemeenteraad van Texel gevraagd de Texelaars te betrekken bij de discussie over de mogelijke plaatsing van windmolens op het eiland. Windmolens kunnen een bijdrage leveren aan het duurzaam maken van Texel. In de Regionale Energiestrategie hebben de gemeentes gebieden opgenomen waar binnen gezocht wordt naar plekken om met zon en wind duurzame energie op te wekken. De locaties die aanvankelijk voor Texel waren ingetekend voor een nader onderzoek voor windenergie heeft de gemeenteraad geschrapt. Hierover wilde de raadsleden eerst verder in gesprek met de Texelaars. De gemeenteraad vroeg het college van Burgemeester en wethouders de mogelijkheid tot het houden van een bevolkingsraadpleging aan haar voor te leggen. Nu de Regionale Energiestrategie zich de afgelopen maanden verder heeft ontwikkeld, ziet het college van Burgemeester en Wethouders ook het afzien van een bevolkingsraadpleging over dit onderwerp als mogelijke optie.

Wanneer de gemeenteraad kiest voor de bevolkingsraadpleging dan kan er gekozen worden uit drie methodes; een enquête, een referendum of een burgerforum.

Voorafgaand hieraan moet in kaart worden gebracht of het wel mogelijk is om op Texel windmolens te plaatsen. Rond de plaatsing van windmolens is verschillende wet- en regelgeving. Mocht na het vooronderzoek blijken dat de plaatsing van windmolens niet mogelijk is, dan wordt dit voorgelegd aan de gemeenteraad. Die bepaalt dan welke verdere stappen er gezet worden.

Bevolkingsraadpleging windmolens

Argumenten tot advies

Vanuit de gemeenteraad is aangegeven dat de Texelaars betrokken moeten worden bij de keuze of windmolens op Texel gewenst zijn. Los van deze vraag moet ook in kaart worden gebracht of het mogelijk is om op Texel windmolens te plaatsen. Laat wet- en regelgeving dit wel toe. De gemeenteraad wordt gevraagd een keuze te maken uit drie opties om te komen tot een bevolkingsraadpleging.

Het college heeft de voorkeur voor een referendum omdat de raad opdracht heeft gegeven tot een bevolkingsraadpleging. Een referendum is een vorm van bevolkingsraadpleging waarmee alle (stemgerechtigde) inwoners worden opgeroepen hun mening te geven. Een referendum kan direct worden gekoppeld aan verkiezingen. Hiermee wordt een zo hoog mogelijke respons bereikt. Bij enquêtes is de non-respons doorgaans hoog. Daarom kiest het college niet voor de enquête.

Het lastige van het burgerforum is dat deze moet worden samengesteld uit de kleine groep inwoners van Texel. Vervolgens is het raadzaam om het burgerforum zo op te zetten dat er niet te veel connecties liggen met organisaties. De vraag is of er dan een goede afspiegeling van de maatschappij kan worden gevormd. Het college wil iedereen in de gelegenheid stellen zijn of haar mening te geven en kiest daarbij met het referendum voor een zo laagdrempelig mogelijke vorm zonder voorafgaande selectie van respondenten.

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Bevolkingsraadpleging windmolens

Doelenboom

Programma	7	Duurzaam, schoon en innovatief
Maatschappelijk doel	7.1	Een gezond milieu bevorderen

De raad van de gemeente Texel:

gelezen het advies van burgemeester en wethouders;

gehoord de raadscommissie;

Overwegende

- Dat in de Regionale Energiestrategie zoekgebieden voor de opwekking van zon- en windenergie staan opgenomen.
- Dat voor Texel het zoeken naar mogelijke locaties voor windenergie afhankelijk zijn gesteld van een bevolkingsraadpleging

Besluit

1. Een bevolkingsraadpleging over de mogelijke plaatsing van windmolens op Texel te houden en te kiezen voor het houden van een referendum.
2. Het college van burgemeester en wethouders de onder 1 gekozen methodiek verder te laten uitwerken en te implementeren.
3. Vanuit de gemeenteraad een commissie in te stellen die de bevolkingsraadpleging gaat begeleiden

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van ,

De griffier,

De voorzitter,

Zaaknummer 3007381

Bijlagen

Geen bijlagen